

LA DECLARACIÓ BASCA

Nou full de ruta per a ciutats i pobles europeus

per crear municipis productius, sostenibles i resilients

per a una Europa habitable i inclusiva

Preàmbul

El nostre origen

Fa més de 20 anys, durant la 1a Conferència Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles, els alcaldes i alcaldesses de les ciutats i pobles europeus van aprovar la pionera **Carta d'Aalborg**, que va donar el tret de sortida a la Campanya Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles. Inspirada en els resultats obtinguts en la Conferència sobre Medi Ambient i Desenvolupament de l'ONU celebrada a Rio de Janeiro l'any 1992, i en els resultats del Grup d'Experts en Medi Ambient Urbà de la UE, i amb el suport de les principals xarxes europees de governs locals, la Campanya va evolucionar per convertir-se en el primer moviment de governs locals a gran escala basat en compromisos clars i amb una poderosa estructura de suport, incloent-hi el suport de la Comissió Europea. A partir de llavors, un gran nombre de processos d'Agenda Local 21 es van desenvolupar a tota Europa, establint perspectives i accions a emprendre a favor d'un futur sostenible per a les ciutats europees. En algunes zones d'Europa, els governs regionals i nacionals han donat suport al moviment Agenda Local 21, tant des d'una perspectiva estructural com financera. Durant la seva primera dècada d'existència aquest moviment es va centrar sobretot en la planificació participativa i en qüestions ambientals.

Al cap de 10 anys, el 2004, després de la Cimera Rio+10 de l'ONU que es va celebrar a Johannesburg, la necessitat d'un marc de referència clar que inclogués una definició d'objectius i una mesura del progrés va quedar reflectida en els Compromisos d'Aalborg. Un gran nombre de ciutats començaven a desenvolupar els seus compromisos i a debatre sobre els indicadors i sistemes de gestió per a la seva implementació i supervisió. En aquell moment, l'enfocament se centrava en els mecanismes d'implementació, l'eficàcia dels recursos i els processos per convertir aquests recursos en serveis i benestar per a la societat.

El Pacte d'Alcaldes i Alcaldesses i l'Agenda Urbana Europea

Amb el llançament del Pacte d'Alcaldes i Alcaldesses per una Energia Sostenible Local, el 2008 va néixer un nou model de governança a Europa, que connectava de manera directa els nivells polítics locals amb la Unió Europea. Actualment aquesta iniciativa uneix els camins de milers d'autoritats locals i regionals que es comprometen voluntàriament a implementar en els seus territoris els

objectius climàtics i energètics de la Unió Europea. Que aquest reeixit model de governança pugui ser reproduït o no en altres àrees temàtiques, encara és objecte de debat.

Finalment, el 2016 es presenta la nova Agenda Urbana Europea, amb l'objectiu d'integrar millor les polítiques urbanes a la Unió Europea i establir noves formes de cooperació entre els governs locals, la UE i la Comissió Europea. Aquest marc d'actuació recolza en el Pacte d'Amsterdam iniciat a finals de maig del 2016.

El nou marc de les Nacions Unides

El setembre del 2015, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), entre els quals hi ha l'objectiu 11, que es refereix a les ciutats i àrees urbanes. Els ODS segueixen la lògica i l'esperit dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), i els traslladen a la nova Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible.

Aquests objectius són d'aplicació per a tots els estats membres de l'ONU i assumeixen una perspectiva integradora sobre desenvolupament internacional i suport de la vida humana al nostre planeta. Els ODS inclouen nous temes i un enfocament que presenta el medi ambient, l'economia i la societat com a sistemes integrats en lloc de pilars separats i en competència, com per exemple en el camp del consum i la producció sostenibles.

El desembre del 2015, amb motiu de la 21a Conferència de les Parts (COP 21) de la Convenció Marc de Nacions Unides sobre Canvi Climàtic (CMNUCC) a París, es va assolir un acord global sobre el clima per limitar l'escalfament global a un increment de la temperatura entre 1,5 °C i 2 °C. Juntament amb altres acords internacionals de referència, **l'Acord sobre el Clima de París** conforma el marc internacional per a les accions sobre el clima a tots els nivells de govern.

Durant la Cimera sobre el Clima de les Nacions Unides de setembre de 2014, el Secretari General de les Nacions Unides i el seu Enviat Especial per a les Ciutats i el Canvi Climàtic van engegar el **Global Compact of Mayors** (Pacte Global d'Alcaldes i Alcaldesses contra el Canvi Climàtic). Amb el suport de les principals xarxes de ciutats, el Pacte estableix una plataforma comuna per canalitzar l'impacte de les accions col·lectives de les ciutats a través de la mesura estandarditzada d'emissions i riscos climàtics i d'avaluacions públiques consistents dels seus esforços. Des de llavors, centenars de ciutats de tot el món s'han sumat al Compact of Mayors.

Potser d'una manera més explícita que anteriorment, aquests acords tenen en comú la noció de límits globals que s'han de respectar per protegir la qualitat de vida de les persones que poblen ciutats, països i continents, en definitiva, que habiten el nostre planeta. Tanmateix, reconèixer que els canvis necessaris per aconseguir els objectius esbossats globalment passen per una transformació integral

de la societat encara adquireix més rellevància, i cal fer front a desafiaments socials, culturals, econòmics i tecnològics que afectaran profundament les societats urbanes.

Ciutats i pobles d'Europa

Es demana als líders de les ciutats i pobles, als responsables de la presa de decisions, als agents urbans i a la ciutadania que dissenyin i donin forma a aquesta transformació, atès que Europa encara no ha aconseguit recuperar-se de la crisi financera i econòmica, i els nostres països tenen reptes com la desocupació i una bretxa cada vegada més gran entre rics i pobres. A més, les nostres societats s'han d'enfrontar a conflictes entre regions limítrofs, a la bretxa econòmica i social, que n'és una de les causes, així com a la migració cada vegada més nombrosa cap a Europa, que n'és una de les conseqüències.

Avui en dia, per poder fer front a aquests reptes, hem de pensar creativament i trobar una manera innovadora de comprometre econòmicament i socialment les nostres societats civils, especialment en l'àmbit local. Haurem de trobar solucions sostenibles que incrementin el valor econòmic que s'obté a les ciutats i regions en benefici de la població local. Necessitem inspiració, més consciència i educació, noves idees, innovació tecnològica i social, i el nostre compromís actiu com a polítics, emprenedors i ciutadans responsables per protegir conjuntament el nostre futur.

Hem de definir un nou full de ruta cap al futur!

Nosaltres, alcaldes i alcaldesses de ciutats i pobles europeus

Considerant la nostra responsabilitat en el benestar de la nostra ciutadania i la del futur, i en la dimensió global del nostre desenvolupament local, estil de vida i consum de recursos

Reconeixem la necessitat d'una transformació tecnològica, socioeconòmica i sociocultural de les nostres societats per tal d'assegurar una qualitat de vida digna per a la nostra població tot respectant els límits dels nostres ecosistemes locals i globals i els recursos naturals disponibles.

Entenem la necessitat de transformació amb la finalitat de:

1. Descarbonitzar els nostres sistemes energètics i reduir el consum total d'energia.
2. Crear patrons de mobilitat urbana sostenibles i accessibilitat per a tothom.
3. Protegir i millorar la biodiversitat i els serveis dels ecosistemes.
4. Reduir l'ús de terrenys no urbanitzats i d'espais naturals.
5. Protegir els recursos hídrics, la qualitat de l'aigua i la de l'aire.
6. Adaptar-se al canvi climàtic i reduir el risc de catàstrofes.
7. Millorar els espais públics per crear entorns de convivència, segurs i dinàmics.
8. Aconseguir habitatges suficients i adequats per a tothom.
9. Garantir la inclusió i la integració socials de tots els estaments de la societat.
10. Enfortir les nostres economies locals i les oportunitats d'ocupació local.

Per a donar suport i accelerar...

... La transformació sociocultural:

Desenvoluparem una «cultura de la sostenibilitat» basada en l'accés equitatiu als serveis municipals de tothom sense distinció per causa d'edat, religió, raça o gènere, i la reflectirem en els nostres pressupostos i sistemes d'educació;

Implicarem activament la nostra ciutadania i passarem d'una planificació participativa a una implementació participativa, donant suport i utilitzant nous enfocaments com la producció, la innovació i el disseny col·laboratiu;

Redefinirem els límits entre serveis, activitats i tasques públiques i privades, i intentarem fomentar el compromís privat i cívic a escala local;

Promourem la innovació social, les empreses socials i el compromís cívic en què es recolzen l'educació, la formació i la inclusió social de grups marginats i d'immigrants;

Donarem suport a l'«economia compartida», «economia de col·laboració» o «economia cívica» i a altres enfocaments que combinin les idees d'emprenedoria, compromís cívic i transformació de la societat.

... La transformació socioeconòmica:

Convertirem els reptes que se'ns plantegen en oportunitats per a les nostres economies locals en àrees clau com la producció descentralitzada d'energies renovables, producció local d'aliments, conceptes innovadors de transport, nous enfocaments als serveis socials i moltes altres innovacions;

Crearem i tancarem les cadenes de valor local, facilitarem la cooperació innovadora d'empreses per captar valor local i regional, crear oportunitats d'inversió local i llocs de treball a petita escala, i augmentar els ingressos públics;

Aplicarem idees innovadores de finançament, com el finançament col·lectiu (*crowdfunding*), el finançament cooperatiu, la combinació de fons públics i ciutadans o les monedes complementàries;

Adquirirem productes i serveis respectuosos amb el medi ambient i tindrem en compte els impactes socials i econòmics de les decisions de compra;

Fomentarem el desenvolupament cap a una economia circular que redueixi la necessitat de consumir recursos naturals i la generació de residus.

... La transformació tecnològica:

Seleccionarem i aplicarem amb seny noves tecnologies intel·ligents que donin suport a les transformacions socioculturals i socioeconòmiques necessàries, i vetllin per l'interès de la ciutadania i pel bé públic;

Utilitzarem la compra pública com un instrument per accelerar la introducció en el mercat de tecnologies innovadores i sostenibles, i assegurarem que la seva aplicació s'adeqüi a la demanda i permeti l'aplicació de solucions locals descentralitzades als reptes que es plantegen;

Plantarem cara a la bretxa digital en les nostres societats locals i facilitarem la infraestructura i el suport necessaris perquè tots els grups tinguin el mateix accés als serveis digitals i d'informació;

Donarem suport als estàndards de dades d'accés lliure i vigilarem que les dades públiques recollides no siguin controlades per actors privats, sinó que estiguin disponibles per als nostres governs locals per tal de millorar les polítiques i serveis per a la ciutadania;

Prepararem les nostres polítiques i els nostres sistemes de gestió pública i governança, així com les nostres societats urbanes, per als canvis socioculturals que desencadenen les tecnologies innovadores i intel·ligents, per tal de maximitzar-ne els efectes positius.

Per convertir-nos en agents actius que facin realitat aquesta transformació ...

... Apel·lem als governs nacionals i regionals, i a la Unió Europea:

Perquè incrementin substancialment la integració horitzontal (entre departaments i ministeris) i vertical (entre tots els nivells de governança) de les polítiques relacionades amb el desenvolupament urbà;

Perquè ofereixin marcs reguladors comuns, incentius i impostos per tal de crear condicions de mercat que potenciïn la transformació necessària i generin escenaris transparents i condicions de competència equitatives per a tots els actors privats i públics implicats, i perquè revoquin els marcs, incentius i impostos que impedeixin aquesta transició;

Perquè fomentin i donin suport a les iniciatives liderades per la comunitat i als enfocaments descentralitzats basats en marcs reguladors comuns i en les condicions del mercat per tal de donar suport a les cadenes de valor locals i a la captació de valor;

Perquè alineïn els objectius i finalitats polítics amb els programes financers i plans de suport disponibles per a les infraestructures i el desenvolupament urbans;

Perquè assessorin les institucions financeres públiques i els bancs en el seu suport a inversions a petita escala per sota dels llindars actuals, i ofereixin programes de seguretat i fons de garantia per a inversions de base comunitària.

... Declarem la nostra disposició:

A donar suport als governs nacionals i regionals i a la Unió Europea a l'hora d'implementar els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU i l'Acord sobre el Clima de París, i d'alinejar l'Agenda Urbana de la UE amb els seus objectius;

A iniciar i implementar localment accions de transformació al llarg dels 15 punts del nou full de ruta;

A monitorar i documentar les accions de transformació i fer que estiguin disponibles per a ser reproduïdes a la Plataforma Europea de Ciutats Sostenibles

www.sustainablecities.eu

Amb el suport de:

Us convidem a donar suport a la Declaració Basca.

Per a més informació, poseu-vos en contacte amb **basque2016@iclei.org**

basquecountry2016.eu

#BasqueDeclaration

Seguiu a twitter: **[@sustain_cities](https://twitter.com/sustain_cities)**